ЕФЕКТИВЕН МОДЕЛ
ЗА УСПЕШНА АДАПТАЦИЯ И ПЛАВЕН ПРЕХОД НА ДЕТЕТО ОТ СЕМЕЙНАТА СРЕДА КЪМ ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Адаптацията, по своята същност е сложен социално-педагогически и психологически процес, който води към състояние на адаптираност, проявяващо се в способността на личността, без дълги и продължителни конфликти да изпълнява продуктивно водещата си дейност, да удовлетворява своите потребности, да преживява чувство на самоутвърждаване и свободно да изразява своите творчески способности. За изясняването на същността на този процес, в условията на институционална среда, в случая детската градина, водещо място заема тезата, според която всеки процес на адаптация води до възникването на нови и нови форми, а не просто до стереотипно възпроизвеждане на отделни звена от по-рано изградени вериги, тъй като именно детското развитие най-малко от всичко друго напомня за стереотипен, скрито протичащ от външните влияния процес, който води към развитието и изменението на детето.

Дейностите на екипа в първа група в периода на адаптация са насочени към изграждането на доверителни отношения с детето и неговите родители. Практическият опит показва, че положителна предпоставка за поставянето на началото на такъв род отношения е приемането на детето заедно с другите деца; включването му в утринната гимнастика, закуската и организираните занимания.

ЦЕЛ:

Осигуряване на цялостно развитие на детската личност (физическо, емоционално, социално, когнитивно и речево) чрез прилагане на ефективни мерки за осигуряване на плавен преход на детето от семейната среда към детската градина и чрез овладяване и усъвършенстване на взаимодействието на учителите с представителите на семейната общност в детската градина.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ:

1. Изграждане на семейна общност в рамките на детската градина.

2. Изграждане на подкрепяща, приемна, безопасна, мултикултурна, интерактивна среда.

3. Изработване и прилагане на ефективни мерки за осигуряване на плавен преход на детето от семейната среда към детската градина.

4. Споделяне на опит в рамките на детската градина, в т.ч. и със семейната общност.

ПРИОРИТЕТ: Споделена отговорност за адаптацията, развитието и просперитета на децата.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- ✓ Разработени и приложени модели за взаимодействие между детската градина и семейната общност при постъпване на детето в първа група в детска градина, които да осигурят цялостното развитие на детската личност и плавен преход от семейната среда към детската градина.
- ✓ Изградена семейна общност в рамките на детските градини, включени в програмата, както и на подкрепяща, приемна, безопасна, мултикултурна, интерактивна среда.

ЕТАПИ В ПРОЦЕСА НА АДАПТАЦИЯ НА НОВОПОСТЪПИЛИТЕ ДЕЦА В УСЛОВИЯТА НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА:

1. **Етап на остра фаза** (средна продължителност около 1 месец) – съпроводен е от разнообразни колебания в соматичното състояние и психическия статус, което води до намаляване на теглото, чести респираторни заболявания, нарушения на съня, снижаване на апетита, регрес в речевото развитие;
2. **Етап на под остра фаза** (средна продължителност от 3 то 5 месеца) – характеризира се с адекватно поведение, т.е. значително намаляват отрицателните емоции и реакции, които могат да се регистрират по отделни параметри, на фона на забавено темпо на развитие, особено психическо, в сравнение със средните възрастови норми;
3. **Етап на фаза на компенсиране** - характеризира се с ускорено темпо на развитие, при което към края на първата година от приемането на детето в ДГ то преодолява всички задръжки в своето развитие.

ОСНОВНИ КРИТЕРИИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА РАЗЛИЧНИТЕ ФОРМИ НА АДАПТАЦИЯ НА ДЕТЕТО:

- емоционалното състояние на детето;
- отношението към възрастните;
- отношението към връстниците;
- състояние на съня и апетита;
- честота и продължителността на острите заболявания;

- сроковете, в които поведението на детето се нормализира.

ДЕЙНОСТИ:

Цялостният процес на адаптация следва да се съпътства от редица специализирани дейности на екипа на групата, които да благоприятстват неговото протичане, като:

- Провеждане на родителски срещи, анкетиране, консултиране на родителите;
- Регулярни посещения на детската градина; запознаване с другите деца и възрастните, срещи с учителите и помощник-възпитателя;
- Поетапен прием на децата в групата;
- Непосредствено участие на родителите в периода на адаптация;
- Свободен график по време на престоя на детето в детското заведение;
- Подкрепа на детето по отношение на навиците му през първоначалния етап на адаптация;
- През първият месец ежедневен мониторинг по отношение на здравето и психо-емоционалното състояние на детето;
- Обективно проследяване на постиженията на децата и коректно попълване на адаптационните листове; идентифициране на децата с тежка адаптация и набелязване на мерки за индивидуална работа;
- Проследяване на развитието на детето във фазата на компенсация, създаване на алгоритъм на работа през периода на адаптация; анализ на резултатите, отразени в адаптационните листи и индивидуалните карти за развитието на детето, оформяне на изводи;
- Провеждане на системни образователни мероприятия на педагозите с родителите: създаване на училище за родители, провеждане на тренинги, предоставяне на листовки с указания за предстоящата адаптация в детската градина.

От особено значение за успешната адаптация е отчитането на нейната пряка зависимост от доброто планиране и организиране на дейностите, включени в адаптационния процес, сред които:

- разработване на методики за провеждането на специални игри-занятия, насочени към подобряване на психо-емоционалното състояние на децата;
- подбор на игри и упражнения (главна задача на игрите е установяването на доверителни отношения с всяко дете и изграждане у него на положително отношение към детската ясла);

- запознаване на детето със заобикалящата го среда (помещенията, в които пребивава групата: зала за игри, спалня, сервизни и др. помещения);
- подбиране на материали за родителите предимно с консултативен и указателен характер;
- подбиране на материали в помощ на специалистите.

Водеща позиция за решаването на проблема с адаптацията на детето към условията на детската градина е изискването за единодействие на екипа, най-вече по отношение на:

- създаването на безопасна здрава среда;
- създаването на защитена среда;
- осъществяването на ефективно взаимодействие между възрастен и дете, дете и дете, детска градина – семейство;
- осъществяването на процес за научаване на детето в и чрез играта;
- осигуряването на ефективна професионална грижа за децата.